

L'article del dia

AQUELLA SEGONA REPÚBLICA

Els feixistes van reescriure la història per poder justificar la seva insurgència com a inevitable

ROSA
Regàs*

Cada any recordem aniversaris històrics, centenaris d'autors i artistes, festes religioses que s'han apropiat el calendari o gestes assenyalades que desitgem celebrar perquè van provocar alegria i progrés al país, o recordar per no repetir, perquè ens van omplir de dolor, misèria o vergonya.

De tots ells, la Segona República, de la qual commemorem, el 75è aniversari aquest any 2006, és, a la meua manera de veure-ho, el més ineludible, perquè sobre la República ha caigut la tergiversació històrica amb la falsificació dels seus encerts i èxits per part dels actuals revisionistes, justos hereus dels exercicis i dels seus sequaços que la van desbarancar del cor dels ciutadans, de la usança de les institucions, del camí obert al progrés que s'havia iniciat l'any 1931.

Un aniversari, doncs, necessari per fer justícia històrica i esborrar de l'imaginari de tants ciutadans aquella versió dels sediciosos destinada a enfonsar-la en el desprestigi més groller i justificar així la miserable manera de procedir dels colpistes.

De totes les mentides, hipocresies i falsedats que ens van imposar en els 40 anys de dictadura, potser la pitjor és haver reescrit amb acarnissament la història més recent, la de la Segona República Espanyola, atribuint-li desordres i caos que no haurien estat mai possibles sense la directa intervenció de les dretes que, com sempre que perdien les eleccions, se senten ultratjades, més ben dit, desvalisades i saqueja-

des, com si de veritat Espanya els pertanyés com la finca que van heretar dels seus precededors, governada amb mà dura durant tantsíssims segles d'absolutisme i tirania. Van ser els feixistes els que van imposar aquesta versió a les escoles, universitats, institucions i temples i, el que és pitjor, al cor i a la ment dels ciutadans acoquinats pel terror, com un nou dogma que havia de regir, juntament amb tants altres, els destí de la pàtria. Una falsa versió dels fets tant més respectada pel fet de comptar amb l'aprovació i l'entusiasme del poder sobrenatural representat per bisbes i cardenals, i garantida per l'aquiescència a canvi de poder de Pius XII, que va beneir amb vehemència la brutal repressió i la dictadura.

AIXÍ, ENCARA AVUI, es continua defensant que el cop d'Estat va ser inevitable per desactivar una revolució roja que s'estava imposant a Espanya. No hi ha ni un sol historiador que de veritat ho sigui –no em refereixo, per descomptat, als revisionistes excomunistes tan en voga avui– que defensi aquesta tesi. Ben al contrari. El Govern republicà del 1936, l'any del cop d'Estat, va definir el seu programa dient: «La República que conceben els partits republicans no és una República dirigida per motius socials o econòmics de classe, sinó un règim de llibertat democràtica, impulsat per raons d'interès públic i progrés social».

També es justifica el cop pels desordres i assassinats comesos per elements no oficials enfurismats per la notícia que els feixistes van fer una crida a l'Alzamiento Nacional. És cert que durant la guerra hi va haver venjances personals i ajusticiaments a la zona republicana, però en cap cas poden ser atribuïts al Govern de la República. Ens agradi o no, els assassinats a la zona republi-

SILVIA ALCOBA

Les millores socials d'aquells cinc anys van ser intenses i sense precedents

cana els van cometre incontrotats que van actuar pel seu compte, no el Govern de la República, que prou feina tenia amb els diversos fronts de guerra sobretot quan els països democràtics d'Europa i els Estats Units van abandonar Espanya; i, en canvi, els assassinats a la zona nacional i els comesos fins al 1950, ja en plena pau franquista, van ser perpetrats legalment pel nou Govern i sempre en nom de Déu.

Però el fet més significatiu de la República, el que s'ha amagat durant molt temps, és la política que va aplicar en cinc anys en relació amb aspectes tan fonamentals com són per exemple la llibertat, els drets fonamentals, la cultura, la sanitat o l'educació, amb uns resultats tan admirables que alguns no s'han tornat a assolir ni tan sols avui dia, 75 anys després d'haver-se

proclamat la República.

Si pensem com era Espanya en aquella època i la cultura que la República va aconseguir desenvolupar en escoles, presons, barris i viles, i que va continuar amb la mateixa intensitat durant la guerra, ens emocionem fins a les llàgrimes. Mestres, bibliotecaris, professors, assistents socials, i tants altres, van donar el millor de si mateixos per una causa que no havia vist mai el país, i que es va estendre a tots els altres estaments de la ciutadania. Només van ser cinc anys, és cert, però van constituir el més fantàstic i colossal impuls modernitzador i democratitzador que havia viscut el país en tota la seva història.

COM DIU el Manifest per commemorar l'aniversari de la República que està circulant pel país: «Avui, 75 anys després, no volem continuar lamentant la trista brutalitat d'aquell retrocés, sinó celebrar l'emocionant qualitat dels èxits que el van precedir, i agrair l'ambició, el coratge, el talent i l'entrega d'una generació d'espanyols que va creure en nosaltres perquè creia en el futur del seu país».

Un aniversari que haurien d'aprofitar les escoles per reparar el silenci que han mantingut sobre la Segona República no només durant la dictadura, sinó també durant els anys de democràcia, un silenci que va segellar la transició, però que ja és hora de denunciar, de manera que els estudiants coneixin d'una vegada aquesta part tan bonica de la història del nostre país i entenguin que amb la fe en les idees democràtiques, tot i comptar amb la deslleial oposició, és possible avançar cap a un món una mica millor. =

*Escriptora i directora de la Biblioteca Nacional.

El bitllet

LLEIDA NO ÉS SALAMANCA

VICENC
Villatoro*

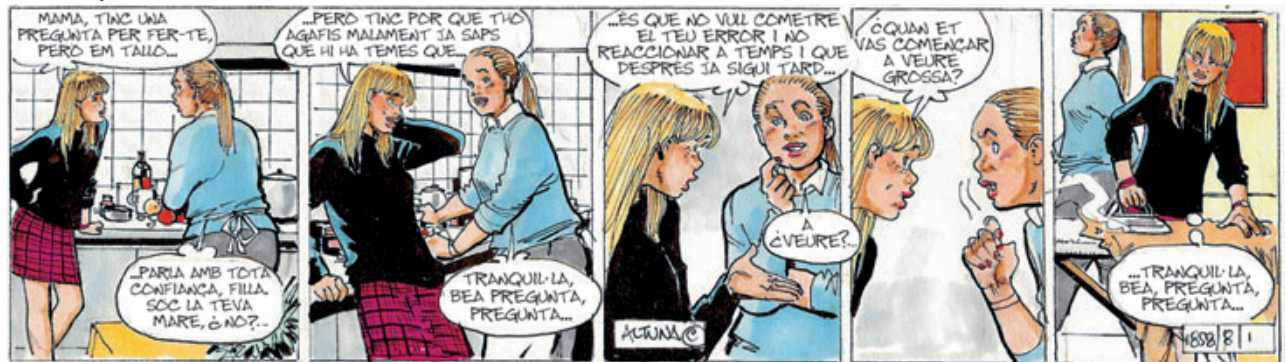
Les obres d'art de les parròquies de la Franja que són al Museu de Lleida no són els papers de Salamanca. No són exemples equivalents d'un mateix cas ni estem discutint el mateix. A Salamanca es discuteix si un règim democràtic ha d'avaluar i consagrar una espoliació comesa en nom del just dret de conquesta. A Lleida no hi ha ni espoliació ni conquesta, sinó peces comprades i pagades. És possible un debat –a tot el món– sobre on han d'estar les obres d'art, si en museus centralitzats o cada una en el lloc que li correspon. Quan tota la geografia és accessible, la seguretat es pot garantir a tot arreu i hi ha un turisme cultural, els grans magatzems d'art han perdut part del seu sentit.

Però en algun lloc ha de ser possible explicar i contextualitzar les peces i presentar un discurs que vagi més enllà de cada una per separat. Volem un gran museu que centralitzi tot el romànic o un gran itinerari pel romànic, cada peça al seu lloc? Aquest és un debat universal, que va des del Partenó fins a Taüll. Però no és ni Salamanca ni Lleida. En el cas de Lleida, l'Església té tot el dret a constituir les seves diòcesis com li vingui de gust, per equivocat que ens sembli. Però el museu no és només de l'Església. Està aixecat amb diner públic, amb institucions al seu patronat i amb peces que figuren al patrimoni catalogat per aquestes institucions. No es tracta de passar de l'Església, però la decisió no és només competència seva. En qualsevol cas, Lleida no és una Salamanca al revés. És una altra cosa. A partir d'aquí, parlem-ne. =

*Periodista i escriptor.

Família tipus

Horacio Altuna

GRUPO ZETA: Fundador: ANTONIO ASENSIO PIZARRO. President: Francisco Matosas. Vicepresident Executiu: Antonio Asensio Mosbah. Consellers: J. M. Casanovas, Serafin Roldán i Jesús Castillo. Secretari: J. R. Franco. Vicesecretari: E. Valverde. Conseller Dtor. General: J. Castillo. Dtor. Editorial i de Comunicació: M. A. Liso. Comitè Editorial: J. M. Casanovas, A. Franco, M. A. Liso, J. Marañón, J. Oribe i J. Rivillas. Dtor. general de Premsa: Román de Vicente. Dtor. general de Serveis Corporatius: Conrado Carnal. Dtor. general de Revistes: Alfredo Castro. Dtor. general de Distribució: V. Lasi. Dtor. general de Llibres: Juan Pascual. Dtor. de control: J. Martínez. EDICIONS PRIMERA PLANA: Directora: J. G. Miquel (comunicació), M. Moya (producció), M. Ferreras (redacció), D. Segura (promoció), C. Madoz (distribució), P. Vidal (compra), J. Sicari (administració), X. Badaia (control gestió), J. L. Basseguita (pressió), D. Casanovas (recursos humans), C. Moreno (disseny, redacció). Ediciones Primera Plana S.A. Consell de Cent, 425-427, 08009 Barcelona. T: 93 265 53 53. Fax: 93 484 65 12/13. Delegació a Madrid: O'Donnell, 12, 28009 Madrid. T: 91 586 97 00. Fax: 91 586 97 29/30. Impressió: Gráficas de Prensa Diaria. Dtor. gerent: E. Ripollés. Directora: L. Miranda (tècnic i producció). Distribució: Logística de Medios Catalunya S.L. Balan, 84, 2a planta, 08009 Barcelona. T: 93 484 66 00. Fax: 93 484 66 35. Publicitat: Zeta Gestión de Medios. Dtor. gerent: P. San José. Directores comercials: S. Germán (Catalunya), A. Manso (Madrid). Consell de Cent, 400. T: 93 265 53 53. Classificació: T: 93 265 57 27. Fax: 93 246 54 51.